

Susanne Bolding och Ann Lundborg
Ystad bibliotek/Ystad kommun och Kultur Skåne/Region Skåne
Susanne.bolding@ystad.se och ann.lundborg@skane.se
2014

Bibliotek som kulturhus

En diskursanalytisk studie i hur folkbibliotek som kulturhus framträder i kultur- och biblioteksplaner

Bakgrund och syfte

När idéerna på ett uppsatsarbete om bibliotek som kulturhus började framträda, hade vi uppmärksammat att det i Sverige fanns en begynnande trend att göra bibliotek till kulturhus. I Skåne antogs Regional kulturplan för Skåne 2013-2015 där Region Skåne vill fokusera på att utveckla biblioteken som kulturhus (Region Skåne 2012, s.15). I Västra Götaland vill man skapa kulturhus med fokus på barn- och unga. I Stockholm finns det flera exempel på kulturhussatsningar. Vi blev intresserade och bestämde oss för att titta närmare på andra regionala kulturplaner i landet för att se om denna utvecklingstendens återfanns på andra håll i Sverige. Vi är också intresserade av begreppet samverkan eftersom vi menar att samverkan kan vara en förutsättning för att biblioteket ska fungera som kulturhus.

Syftet med undersökningen är att identifiera, analysera och diskutera hur föreställningar om folkbibliotek som kulturhus framträder i statliga, regionala och kommunala kultur- och bibliotekspolitiska styrdokument. För att nå syftet arbetar vi med två frågeställningar:

- a) identifiera och beskriva vilka olika föreställningar om bibliotek som kulturhus som framträder i ett urval av kultur- och biblioteksplaner;
- b) analysera och diskutera hur föreställningar om bibliotek som kulturhus återspeglas i statliga, regionala och kommunala kultur- och biblioteksplaner.

Vi vill alltså nå kunskap om de föreställningar om kulturhusbegreppet som idag framträder i förhållande till framtidens svenska folkbibliotek. Vi har i studien valt att studera

kulturpolitiska dokument med utgångspunkt från den nya modell för statens bidragsgivning (kultursamverkansmodellen) som blev följden av 2007 års kulturutredning. De dokument vi studerat är regionala kulturplaner, regionala biblioteksplaner och kommunala biblioteksplaner.

Regional kulturplan	Regional biblioteksplan	Kommunal biblioteksplan
Regional kulturplan i Örebro län 2012-2014	Regional biblioteksplan för Örebro och Västmanlands län	10 biblioteksplaner: Askersund, Degerfors, Hallsberg, Hällefors, Karlskoga, Kumla, Laxå, Ljusnarsberg, Nora och Örebro Två biblioteksplaner saknas
Blekinge regional kulturplan Region Blekinge	Strategi- och verksamhetsplan 2010-2012 Länsbibliotek Sydost	4 biblioteksplaner: Karlshamn, Karlskrona, Ronneby och Olofström En biblioteksplan saknas
Kulturplan Sörmland 2012-2014	Biblioteksplan för Landstinget Sörmland 2007-2009	9 biblioteksplaner: Eskilstuna, Flen, Gnesta, Katrineholm, Nyköping, Oxelösund, Strängnäs, Trosa och Vingåker.
Västernorrlands kulturplan 2012-2014	Regional biblioteksplan Västernorrland antagen av Regionala nämnden 2011-06-22 § 114	6 biblioteksplaner: Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsvik. En biblioteksplan saknas

Material som använts i diskursanalysen

I den här undersökningen använder vi oss av diskursanalys som teori och metod. Diskursanalysen utgör en paketlösning där teori och metod hänger samman. Paketet innehåller två delar, en del som handlar om språkets roll i skapandet av sociala konstruktioner och en del som består av teoretiska och metodiska modeller för genomförandet av en analys (Winther Jørgensen & Phillips 1999, s. 10).

Resultat och analys

I vår analys har vi kunnat konstatera att innebörden av bibliotek som kulturhus inte alltid framträder tydligt i materialet. Trots det framträder två diskurser: tillväxtdiskursen och tillgänglighetsdiskursen. Dessutom ser vi en struktur som styr innehållet i främst de kommunala biblioteksplanerna och den kallar vi biblioteksadministrativ struktur. Den går inte att kalla diskurs eftersom den inte med ord är uttryckt i vårt material utan snarare framträder som ett strukturellt raster. Vi kan därmed konstatera att det faktum att det finns en bibliotekslag utgör en alldeles särskild styrning som det inte finns någon motsvarighet till i annan kulturverksamhet.

Tillväxtdiskursen är en diskurs som framträder genom termer som är vanligast inom andra sektorer än kulturen. Det tog därför tid för oss innan vi såg de ekonomiska begreppen och dess koppling till tillväxt. I Blekinges regionala kulturplan fick vi upp ögonen för de ekonomiska begreppen som sedan ledde oss vidare. Tillväxt och ekonomisk utveckling handlar idag om att få igång lokal och regional omvandling och utveckling. Brulin menar att en plats unika förutsättningar som kultur, identitet och socialt kapital, utgör grunden för olika regioners lärande och utvecklingsförmåga. Det är avgörande att olika aktörer som ingår i regionen deltar i samtal om regionens framtid och framgång (Brulin 2002, s. 14). Vi lever i ett

globaliserat samhälle med andra förutsättningar än för 20-30 år sedan. Globaliseringen innebär en möjlighet för människor att bl.a. via den digitala miljön interagera utanför den egna fysiska verkligheten. Göran Brulin menar att i ett globaliserat samhälle måste lokal och regional dynamik skapas, det ordnar inte marknaden av sig själv (Brulin 2002, s. 14).

Tillgänglighetsdiskursen är den diskurs som framträdde tydligast när vi satte oss in i vårt material, sannolikt för att den ligger nära den traditionella synen på biblioteket. Diskursen framträder både i de regionala planerna och i de kommunala. Eftersom vi i vår yrkesverksamhet arbetar med regional och kommunal bibliotekverksamhet uppfattade vi diskursen till en början som bekant och intressant. När vi bearbetat diskursen under en längre tid fick vi problem med att förstå innebörden av diskursen som spretade åt olika håll. Vi började med att kalla diskursen mötesplats för att därefter ändra till arena. Därefter såg vi att medborgaren stod i fokus och döpte om till medborgardiskurs. Anledningen till att vi bytte namn en gång till är att vi ser att de diskussioner som förs i materialet handlar om olika sätt att tillgängliggöra kulturhuset/biblioteket för medborgarens skull, ofta i termer av att skapa mötesplatser eller arenor. Den ökade kulturkonsumtionen kräver tillgänglighet. När vi talar om tillgänglighet ser vi begreppet i ett brett perspektiv som innefattar de olika delar som beskrivs i vårt material. Om tillväxtdiskursen har ett mer planmässigt och resultatmässigt fokus, så är tillgänglighetsdiskursen mer konkret verksamhetsanpassad och har tydligt fokus på medborgarnas utveckling. Här framträder biblioteket som kulturhus som kulturell arena, mötesplats för alla och en plats där medborgaren kan stärkas i sin demokratiska roll. Biblioteket framträder också som en institution som kan samverka och interagera med samhället. Det kan handla om att man måste utveckla samverkansstrukturer med olika aktörer i lokalsamhället samt få till stånd en medborgardialog. Den professionella bibliotekarien har enligt vår uppfattning en funktion att fylla gentemot medborgaren. Bibliotekarie som yrkesprofession i förhållande folkbibliotek som kulturhus nämns inte i kultur- och biblioteksplanerna. I den här diskursen framträder bibliotek som kulturhus som en lösning på medborgarens förmåga att delta i samhällets sektorsövergripande. Vi funderar på om det i skrivningarna är samhällets behov av välfungerande samhällsmedborgare som tillfredställs eller medborgarens egna behov.

Kultursamverkansmodellen infördes 2010 av staten med ambitionen att kulturen skulle bli mer tillgänglig för att därmed öka deltagandet (Nathanson & Eriksson 2010 s. 69). Bibliotekens fysiska närvaro och verksamhet är viktig i regionernas kulturella infrastruktur. I skriften *Verka samman* (Johansson 2012, s. 9) konstaterar man att en effekt av kulturplanarbetet är att det lokala bibliotekets funktion som kulturhus uppmärksammas av de regionala huvudmännen. Kultursamverkansmodellens utgångspunkter för statens stöd är att utveckla infrastrukturen, främja regional mångfald och ge kulturskapare i hela landet möjligheter att utveckla sitt konstnärskap (Sverige. Kultursamverkansutredningen 2010, s. 12). I *Under konstruktion* finner vi syftet med kultursamverkansmodellen:

Syftet med modellen var att överföra beslutsmyndighet till instanser närmare medborgarna, skapa större flexibilitet i den regionala kulturpolitiken och samtidigt möjliggöra nya lösningar i olika regioner, anpassade efter varje regions specifika behov.
Harding & Nathanson 2012, s. 11

Vi menar att bibliotekens förändring från traditionell verksamhet till kulturhus kan förankras i denna syftesformulering. Beroende på vilka samverkansparter man har lokalt inom kultur och

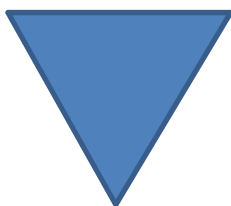
samhälle, så kan lösningen att göra biblioteket till kulturhus innebära ökad samverkan och utveckling. I de planer som framtagits efter modellens införande ser vi olika ambitioner vilka tydligt framträder i våra diskurser. Gemensamt i alla texter är skrivningar om samverkan och kulturen som tillväxtfaktor. Vi ser ambitioner att alla kulturinstitutioner ska samverka bredare.

I de politiska dokumenten i vårt material – de regionala kulturplanerna och de regionala/lokala biblioteksplanerna – framställs bibliotek som kulturhus på olika sätt. Detta kan bero på att planerna har olika förutsättningar och uppdrag. Politiska strategidokument fördjupar inte bilden utan är ett utfall av en dialog med olika parter som kommuner, civilsamhälle och kulturaktörer. Dessa dokument sammanställs av tjänstemän och beslutas av politiker i kulturnämnder eller motsvarande. Skrivningarna är öppna för tolkningar som ska kunna konkretiseras i handlingsplaner och liknande.

Diskurserna i vårt material har likheter med den modell som Vestheim kommer fram till då han studerar norsk kulturpolitik. Han menar att det finns ett spänningsfält mellan de olika aspekterna på kulturpolitik som framträder i hans forskning, den humanistisk-sociala, den byråkratiska och den ekonomiska (Vestheim 1995, s. 229-233). Vi menar att den biblioteksadministrativa strukturen överensstämmer med den byråkratiska rationaliteten i Vestheims modell som innebär styrning efter tydligt regelverk som t ex en bibliotekslag. Den ekonomiska rationaliteten utgår ifrån att politiken ställer krav på ekonomistyrning vilket stämmer på vår tillväxtdiskurs. I den svenska kulturpolitiken har det ekonomiska perspektivet på senare år växt sig starkare. Den humanistisk-sociala rationaliteten som motsvarar vår tillgänglighetsdiskurs har tillsammans med den byråkratiska traditionellt utgjort det spänningsfält som varit rådande. Den sociala dimensionen saknas i tillväxtdiskursen men betonas istället i tillgänglighetsdiskursen. I modellen nedan använder vi Vestheims kulturpolitiska modell men med våra egna resultat.

Diskursen om tillväxt
Ekonomisk rationalitet

Diskursen om tillgänglighet
Humanistisk –
social rationalitet

Biblioteksadministrativ struktur
Byråkratisk rationalitet

Våra diskursers dimensioner med utgångspunkt från Vestheims kulturpolitiska modell (1995).

Vi har i vår modell vänt på triangeln och i botten har vi placerat den biblioteksadministrativa strukturen som vi menar utgör ett säkerställande av bibliotekens existens och kvalitet. Den utgör ett grundfundament i modellen. De två diskurserna pekar på två utvecklingslinjer gällande biblioteket som kulturhus. Hur de olika delarna relaterar till varandra kommer vi att gå närmare in på i.

Slutsatser och diskussion

I det här avsnittet analyserar och diskuterar vi hur olika föreställningar om bibliotek som kulturhus återspeglas i statliga, regionala och kommunala kultur- och biblioteksplaner. Detta återkopplar till vår frågeställning.

I kultur- och biblioteksplanerna på regional och kommunal nivå framgår det tydligt att den statliga nivån och dess mål har starkt inflytande över innehållet i planerna. Det är antingen bibliotekslagen och dess innehåll som påverkar eller den nya kultursamverkansmodellen och dess kulturpolitiska målsättning. I kulturplanerna ser vi att kulturhusbegreppet fungerar som en konceptualisering av biblioteksverksamheten in i samverkansmodellen. Genom att biblioteken redan finns i kommunerna och samverkar med många aktörer finns det förutsättningar för att biblioteken får rollen som kulturhus. Biblioteken har genom sin breda verksamhet och utgör med sin geografiska närvaro på många platser en kulturell infrastruktur.

När kultursamverkansmodellen infördes följde inte några pengar med, utan samverkan skulle generera tillväxt i sig själv. Kulturen finns alltså inte bara för sin egen skull utan som ett medel för tillväxt. Kultursamverkan ska resultera i mera kultur för pengarna. Politiken har en stor betydelse här: alliansregeringen har en instrumentell kultursyn som präglar kulturpolitiken både nationellt och lokalt. Regeringen lägger stor vikt vid tillväxt och det genomsyrar även kulturpolitiken. Det finns därmed en risk att kulturen blir marginaliserad om den inte anses bidra med tillräckligt stor tillväxt.

Om bibliotekslagen säkerställer bibliotekets roll i demokratin så kan vi utläsa en vilja att utveckla demokratin för att få fler medborgare aktiva i kulturella aktiviteter. Vi menar, liksom Dorte Skot-Hansen (1999), att biblioteket kan utgöra en drivande kraft i samhällsutvecklingen. För att det ska vara möjligt ser vi att alla tre parametrarna i vår modell är viktiga. I sin modell förklarar Vestheim att kulturpolitiken växt fram i spänningsfältet mellan de sociala, administrativa och ekonomiska rationaliteterna (1995). Vi kommer fram till en liknande slutsats i vår analys där vi menar att det finns ett spänningsfält mellan våra diskurser och den biblioteksadministrativa strukturen.

En särskild myndighet, Myndigheten för kulturutveckling, har fått i uppdrag att mäta effekter av kulturåtgärder. I vårt material talas om tillväxt på ett självklart sätt utan att man definierar vad begreppet innebär. Här finns både explicita och latent föreställningar om tillväxt som vi upplever inte är tydliggjorda. Detta visar att tillväxtdiskursen är viktigare eller mera styrande än tidigare om kulturen måste rättfärdigas genom tydliga resultatbeskrivningar. Bibliotekens status är stark, men skulle kunna vara svårare för t ex bild- eller scenkonst om kopplingen till tillväxt och lönsamhet blir alltför stark. Därmed försvåras konstruktivt samarbete mellan olika aktörer.

I en global värld är det viktigt att ha en lokal och regional förankring som kan möjliggöras genom stödstrukturer i form av kultur- och biblioteksplaner. Genom att träffas och mötas skapas mervärde som bidrar till personlig utveckling och i förlängning tillväxt. Digitaliseringen kan ha påskyndat samverkansmodellens genomförande mot en mer decentraliserad kulturpolitik. Vi funderar på om det i skrivningarna är statens behov av välfungerande samhällsmedborgare som tillfredställs eller medborgarens egna behov. I *Från kulturpolitik till bibliotekspolitik? Folkbibliotek och kultursamverkansmodellen* undersöker

Jenny Johannisson statens åtgärder på folkbiblioteksområdet och hur samverkansmodellen har påverkat biblioteken (Johannisson 2012, s. 293). Ända sedan 1960-talet har ett centralt retorisk grepp för kulturpolitiken varit just decentralisering. Det finns en strävan efter kultur i hela landet och en förhoppning om att politisk-administrativa beslut kring kulturpolitikens utformning bör fattas nära de medborgare som berörs. Kultursamverkan syftar också till att fler ska ta del av kulturen.

Modellen att staten lämnar en pengapåse till regionerna bidrar till att ge regionerna en chans att genom samverkan med kommunerna få till en lokalt välförankrad kulturpolitik. Man kan fundera på vad som skulle kunna ske om regionen bestämmer sig för att göra kultursatsningar som inte överensstämmer med de statliga ambitionerna. Vi har intrycket av att den statliga kontrollen är fortsatt stark. Vi konstaterar att den regionala kulturpolitiken till vissa delar har kopierats från den statliga nivån, men det krävs också att man på regional och lokal nivå definierar sin kulturpolitik för att kunna möta de nationella initiativen.

I flera av de studerade regionala kulturplanerna framgår det att genom kulturverkansmodellen har den regionala kulturverksamheten fått ett försprång då de ofta föregår andra regionala utvecklingsplaner med fokus i dialog med kommunerna. Det gör att kultur kan spela in på den regionala nivån. Detta ser vi inte lika tydligt med biblioteksplanerna framför allt inte de kommunala. De kommunala biblioteksplanerna borde upprättas med mer kontakt med de övergripande kommunala målsättningarna.

Detsamma gäller Kulturrådets och Kungliga bibliotekets olika uppdrag gentemot folkbiblioteken. Hur ska biblioteken förhålla sig till dem? Är det ett tydligt uppdrag, en nationell bibliotekspolitik eller bidrar det till större förvirring? Vi konstaterar att Region Skåne har fått en ramökning för sitt arbete med sitt arbete med bibliotek som kulturhus. Vi kan också konstatera att Kulturrådet är intresserade av fenomenet bibliotek som kulturhus eftersom man valt att satsa utvecklingsmedel på det. När det gäller Kungliga biblioteket handlar mycket om att kvalitetsförbättra de traditionella biblioteksfunktionerna. I bibliotekslagen finns en ny skrivning under rubriken ”Uppföljning”, där den myndighet som har uppdraget ska följa upp biblioteksplanerna. Idag ligger detta uppdrag hos Kungliga biblioteket. Vi ser att den statliga styrningen tar ett steg mot en nationell bibliotekspolitik, paradoxalt nog inom ramen för decentraliserad kultursamverkan. Är det en möjlig kombination? I Sverige har det inte funnits någon samlad nationell bibliotekspolitik motsvarande de som finns i andra nordiska länder.

Att göra bibliotek till kulturhus kan vara ett sätt för kommuner och regioner att lösa samverkan mellan olika kulturaktörer och andra med utgångspunkt från bibliotekens närvaro i kommunerna. Vi ser att biblioteken som kulturhus också kan vara ett sätt för biblioteken att positionera sig i samhället.

Meröppna bibliotek är ett sätt göra biblioteket till ett kulturhus, eftersom bibliotekets roll i lokalsamhället stärks och den ökade tillgängligheten öppnar upp även för andra kulturverksamheter på biblioteket. Ett meröppet bibliotek samspelar med moderna levnadsvanor och utnyttjar effektivare en befintlig resurs. Genom meröppet blir biblioteket också en angelägenhet för fler i samhället och kan bidra till större delaktighet. I november 2009 startade Veberöd sitt meröppna bibliotek som det första i landet. Utvärderingen ett par år senare visar på en intressant utveckling av biblioteket. Den ökade tillgängligheten och det ökade samarbetet med andra lokala aktörer har stärkt bibliotekets roll. Veberöds bibliotek fungerar i högre utsträckning än tidigare som kulturhus i tätorten. Den meröppna

biblioteksverksamheten har lett till ökat användande, fler låntagare, en förändrad yrkesroll för personalen och har också genererat en mer positiv syn på biblioteket.

På senare tid används begreppet kulturstråk allt oftare. Istället för att fokusera på en byggnad binder man samman flera kulturverksamheter och skapar ett attraktivt stråk som man har planer på i Ängelholm kommun.

Slutord

Vi kommer avslutningsvis att diskutera vår egen roll i arbetet samt föreslå relevanta frågor för fortsatt forskning.

Diskursanalysen har hjälpt oss att se det betydelsebärande i språket. Eftersom vi båda arbetar i biblioteksverksamhet har vi haft behov av en teori och metod som hjälpt oss att hålla distansen och att se vårt material med ett utifrånperspektiv. Vi har valt att studera planer från andra regioner än Skåne.

Det har varit bra att vara två med erfarenhet från både kommunal och regional kulturverksamhet vilket har motverkat insiderpositionen. Vi har kunnat ifrågasätta varandras respektive ”sanningar” som har utmynnat i en insikt om att vi befinner oss i olika politiska sammanhang. Vi har hållit på ganska länge med den här uppsatsen, med tiden tycker vi att vi fått perspektiv och en ökad förmåga att vrida på begreppen. Genom att diskutera och skiva all text tillsammans har vi kommit fram till ett resultat som vi är helt överens om trots våra helt skilda erfarenheter. Vi har arbetat med uppsatsen på vår fritid och har inget uppdrag från våra respektive organisationer. Det i sig har gett oss frihet att förhålla oss självständigt till vårt resultat.

Vi har fått kämpa för att få ett utifrånperspektiv och samtidigt har vi dragit nytta av vårt inifrånperspektiv. Vi har som vi beskrivit genom val av material, teori och metod, att vi arbetar två tillsammans, skapat förutsättningar för ett kritiskt förhållningsätt. Men vår stora utmaning har varit att både dra nytta av och förhålla oss kritiska till våra respektive inifrånperspektiv.

Våra slutsatser hjälper oss i vårt dagliga arbete då vi nått förståelse kring det kulturpolitiska sammanhang som biblioteken befinner sig i. Diskurserna visar på olika riktningar att strategiskt förhålla sig till vilket vi drar nytta av i vårt fortsatta arbete.

Litteraturförteckning

Aabø, S. och Audunson, R. (2012). Use of library space and library as place. *Library & Information Science Research*, Vol. 34, No 2, s. 138-149

Almerud, Peter (2005). *Biblioteksplaner: från bibliotekslag till biblioteksplan*. Stockholm: Svensk biblioteksforening

Andersson, Marianne & Skot-Hansen, Dorte (1994). *Det lokale bibliotek: afvikling eller udvikling*. København: Danmarks Biblioteksskole

Audunson, Ragnar Andreas (2012). Bibliotek som møteplasser i det flerkulturelle samfunnet..*Det mångspråkiga biblioteket* / Ingrid Attlestam och Randi Myhre (red.). s. 40-60

Audunson, Ragnar Andreas & Lund, Niels Windfeld (red.) (2001). Det siviliserte informasjonsamfunn: folkbibliotekenes rolle ved inngangen til en digital tid. Bergen: Fagbokforl.

Brunlin, Göran (2002). *Faktor X: arbete och kapital i en lokal värld*. Stockholm: Atlas

Carlsson, Hanna (2013). *Den nya stadens bibliotek: om teknik, förnuft och känsla i gestaltningen av kunskaps- och upplevelsestadens folkbibliotek*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2013

Tillgänglig på Internet: <http://www.ht.lu.se/skriftserier/serier/kulturvetenskaper/70/>

Carlsson, Maja (2011). *Bibliotek2.0=förändring? diskurser om användaren och deras interaktion med biblioteksverksamheter*. Masteruppsats. Lund: Lunds universitet.

Cronberg, Cecilia & Karlsson, Lynn (2012). *Vad man talar om när man talar om skolbibliotek*, En diskursanalytisk studie av hur skolbiblioteket framställs i skolrelaterade forum. Masteruppsats. Lund: Lunds universitet.

Emerek, Leif, Hvenegaard Rasmussen, Casper & Skot-Hansen, Dorte (red.) (2006). *Folkebiblioteket som förvandlingsrum: perspektiver på folkebiblioteket i kultur- og medielandskabet*. [Köpenhamn]: Danmarks Biblioteksforening

Florida, Richard L. (2010). *Den stora omställningen: hur nya former för liv och arbete skapar välstånd efter kraschen*. Göteborg: Daidalos

Florida, Richard L. (2006). *Den kreativa klassens framväxt*. Stockholm: Daidalos

Fred, Eva, Südow, Gunnar & Ågren, Erika (2012). *På väg mot ett nytt regionalt bibliotekslandskap*. Borås, Högskolan i Borås

Frenander, Anders (2012). Statens förhållande till folkbiblioteken 1912-1012. *Styra eller stödja?/ Anders Frenander (red.)*. S. 81-82

Frenander, Anders, *Svensk kulturpolitik under 1900-talet* (2001). Tijdschrift voor Skandinavistiek. 0168-2148, Jaarg. 22, no.1 s. 63-89.

Frenander, Anders & Lindberg, Jenny (red.) (2012). *Styra eller stödja?: svensk folkbibliotekspolitik under hundra år*. Borås: Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås

Frenander, Anders & Nilsson, Skans Kersti (red.) (2013). Libraries, black metal and corporate finance: current research in Nordic Library and Information Science : selected articles from the 40th anniversary conference of the Swedish School of Library and Information Science. Borås: Högskolan i Borås

Hansson, Joacim (2005). *Det lokala folkbiblioteket – förändringar under hundra år*. Mimera

småskrifter. Linköping: Mimer och Skapande vetande.

Hansson, Joacim (2012). *Folkets bibliotek? texter i urval 1994-2012*. Lund: Btj förlag.

Harding, Tobias & Nathanson, Calle (2012). *Under konstruktion: effekter av kultursamverkansmodellen 2010-2012*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting

Hedemark, Å., Hedman, J. & Sundin, O. (2005). Speaking of users: on user discourses in the field of public libraries. *Information Research*, 10 (2). Tillgänglig på Internet: <http://informationr.net/ir/10-2/paper218.html> [2011-06-10]

Hedemark, Åse (2009). Det föreställda folkbiblioteket: en diskursanalytisk studie av biblioteksdebatter i svenska medier 1970-2006. Diss. Uppsala : Uppsala universitet, 2009
Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-99897>

Hedemark, Åse & Lindberg, Jenny (2002). *Vad sägs om användare?: folkbibliotekens användardiskurser i tre bibliotekstidskrifter = [Talking about the user] : [the public library's user discourses in three library journals]*. Examensarbete

Hvenegaard Rasmussen, Casper, Jochumsen, Henrik & Skot-Hansen, Dorte (2011). *Biblioteket i byudviklingen: oplevelse, kreativitet og innovation*. 1. udg., 1. opl. [København]: Danmarks biblioteksforening

Höglund, Lars (2012). Svenskarna och folkbiblioteken på 2000-talet.. *Styra eller stödja?/ Anders Frenander (red.)*. s. 271-291

Jacobs, Jane (2005). *Den amerikanska storstadens liv och förfall*. Göteborg: Daidalos

Jochumsen, Henrik & Hvenegaard Rasmussen, Casper (2006). *Folkebiblioteket under forandring: modernitet, felt og diskurs*. 1. udg. København: Danmarks Biblioteksforening og Danmarks Biblioteksskole

Jochumsen, Henrik, Hvenegaard Rasmussen, Casper & Skot-Hansen, Dorte (2010). *A new model for the public library in the knowledge and experience society*
Tillgänglig på Internet: http://www.kulturstyrelsen.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/bibliotek/indsatsomraader/Udvalg_om_Folkebibliotekernes_rolle_i_videnssamfundet/A_new_model_for_the_public_library.pdf

Johannisson, Jenny (2010). *Förändringar i kulturpolitikens geografi*. Stockholm: Statens kulturråd
Tillgänglig på Internet: http://www.kulturradet.se/Documents/publikationer/2010/kulturpolitikens_geografi.pdf

Johannisson, Jenny (2012). Från kulturpolitik till bibliotekspolitik? Folkbibliotek och kultursamverkansmodellen. *Styra eller stödja?/ Anders Frenander (red.)*. S. 293-307

Johansson, Annette (2012). Verka samman: en undersökning av samverkansmodellen utifrån biblioteksperspektivet. Stockholm: Svensk biblioteksforening

Johansson, Josefine (2001). *Från bibliotek till kulturhus: organisations- och verksamhetsförändring på ett folkbibliotek*. Examensarbete

Lynch, Kevin (1960). *The image of the city*. Cambridge, Mass.: M.I.T. Press

Lindskoug, Fredrik & Steingrimsdottir, Ragnheidur (2011). *Biblioteksbloggar - Bibliotekariers förhållningssätt till användare*. Masteruppsats. Lund: Lunds universitet.

Nagel Delica, Kristian (2013). *Biblioteker og social kapital: Et diskuterende litteraturstudie af nyere forskning*. Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling. Nr 2 33

Nathanson, Calle & Eriksson, Thord (2010). *På väg mot ett starkare kultursverige: samverkansmodellen 2010*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting

Nilsson, Sven (1999). *Kulturens vägar: kultur och kulturpolitik i Sverige*. Malmö: Polyvalent

Nilsson, Sven (2003). *Kulturens nya vägar: kultur, kulturpolitik och kulturutveckling i Sverige*. Malmö: Polyvalent Tillgänglig på Internet: http://www.polyvalent.se/kulturens_nya_vagar.pdf

Pettersson, Åke (red.) (1975). *Kulturutredningen -75*. Stockholm: utg.

Region Skåne (2012), *Regional kulturplan för Skåne 2013-2015*, Malmö: Kultur Skåne, Region Skåne Tillgänglig på Internet: http://www.skane.se/Public/Kultur/Kulturpolitik%20i%20samspel/Kulturplan%202013-2015/kulturplan_LR_single.pdf

Rosengren, Anna & Urbanusson (2010). *Ett öppet fönster - en studie av lokalsamhällets betydelse för biblioteksverksamheten*. Masteruppsats. Lund: Lunds universitet.

Sahlin, Ingrid (1999). Diskursanalys som sociologisk metod.. *Mer än kalla fakta* / Katarina Sjöberg (red.). S. 83-106

Sjögren, Jenny (2012). *Folkbiblioteket som en regional och lokal utvecklingsfaktor*. Masteruppsats. Borås: Högskolan i Borås.

Skot-Hansen, Dorte (1999). Kultur til tiden: Strategier i den lokale kulturpolitik. *Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift*. 1999 Nr 1 s. 7-22.

Statens kulturråd (1972). *Ny kulturpolitik: [betänkande]*. D. 1, Nuläge och förslag. Stockholm:

Sverige. Regeringen (2009). *Tid för kultur*. Stockholm: Regeringen
Tillgänglig på Internet: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/13/21/04/a7e858d4.pdf>

Sverige. Kultursamverkansutredningen (2010). *Spela samman: en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet : delbetänkande*. Stockholm: Fritze
Tillgänglig på Internet: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/14/00/55/9a104dfd.pdf>

Vestheim, Geir (1995). *Kulturpolitikk i det moderne Noreg*. Oslo: Det Norske Samlaget

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*.
Lund: Studentlitteratur.

Region Skåne (2012), *Regional kulturplan för Skåne 2013-2015*, Malmö: Kultur Skåne,
Region Skåne